

СЕКЦІЯ 8. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Блінда Л. В.

*кандидат історичних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
науково-дослідного відділу досліджень
людського та соціального капіталу,
КНДУ «Науково-дослідний інститут
соціально-економічного розвитку міста»
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-431-6-29>

ЗНАЧИМІСТЬ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ДЛЯ ЯКІСНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Соціальне підприємництво є важливим інноваційним бізнесом, особливо у період воєнного часу. Соціальний бізнес здатний пом'якшувати ряд гострих локальних проблем у суспільстві та прискорювати їх подолання. Згідно з Національною стратегією сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки [1] соціальне підприємництво вбачається медіатором розв'язання суспільних проблем через поширення його моделі та кращих практик на соціокультурну сферу.

Для забезпечення сталості розвитку соціального підприємництва необхідна постійна увага держави до процесів формування стабільної екосистеми соціального підприємництва, що обумовлюватиме надійність і успішність його діяльності.

Стратегією відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого та середнього підприємництва на період до 2027 року передбачено підтримку «соціального підприємництва, метою якого є вирішення соціальних проблем через прийняття інноваційних рішень, часто шляхом створення нових видів послуг, товарів, процесів або навіть ринків» [2].

Питання науково-методичного супроводу щодо сприяння функціонуванню соціального підприємництва є актуальним та професійно важливим для всіх учасників екосистеми соціального підприємництва. Загалом, «екосистема соціального підприємництва включає безпосередньо самих підприємців, органи влади, медіа, громаду, бізнес-асоціації та корпорації, донорів, фонди, соціальних інвесторів, інкубатори, акселератори, вищі навчальні заклади, організації, що надають посередницькі та дослідницькі послуги» [3].

Для ефективної взаємодії між собою, запровадження моделі комунікації «Рівний рівному P2P» всім вищевказаним учасникам екосистеми потрібно мати певний понятійний апарат, необхідні знання норм законодавства України та відповідні профільні знання. Науково-методичний супровід покликаний сприяти взаємодії суб'єктів відповідної діяльності, розвитку їхньої професійної компетентності у сфері соціального бізнесу через окреслену послідовність етапів підтримки, спроектованих на досягнення наперед визначеного кінцевого результату. Прогнозування кінцевого результату можна охарактеризувати як якісно новий підхід щодо розуміння ролі та місця соціального підприємництва у розв'язанні соціальних проблем громадян у період війни та поствоєнного відновлення, формування стабільних партнерських стосунків влади і соціального підприємництва, надання підтримки стейкхолдерам для роботи в умовах соціокультурних викликів та ведення Україною бойових дій.

Таким чином, методичний супровід – це поступовий, послідовний і систематичний поетапний процес. У даних тезах розглядається підготовчий етап щодо формування екосистеми соціального бізнесу, зважаючи на те, що об'єднання різних груп стейкхолдерів в цілому не набуло своєї сталості і не має системної взаємодії в Україні.

Цілеспрямованість науково-методичного супроводу у формуванні основ сприяння розвитку та мережування соціального підприємництва забезпечують його функції.

Зважаючи на визначений етап науково-методичного супроводу, що розглядається в тезах, в ньому задіяні наступні функції методичного супроводу:

- а) інформаційна;
- б) розвивальна;
- в) навчальна;
- г) узагальнювальна.

Зазначені функції спрямовують процес методичного супроводу на напрацювання методичних інструментів щодо подолання певних проблем функціонування соціального бізнесу, які не дозволяють закласти основи для створення належного простору його функціонування.

Такими проблемами, на наш погляд, є:

- відсутність каналів виявлення тенденцій та потреб соціального підприємництва в умовах воєнного часу;
- недостатня обізнаність влади і громади щодо діяльності соціального підприємництва, що ускладнює формування сталих горизонтальних і вертикальних зв'язків між учасниками екосистеми соціального бізнесу;
- недостатнє володіння ключовими компетенціями стосовно функціонування екосистеми соціального підприємництва у окремих її учасників, що ускладнює взаємодію всіх стейкхолдерів;
- безсистемність правових знань учасників екосистеми, що не сприяє стабільності і правовій культурі соціального бізнесу;
- низька ініціативність як соціальних підприємців, так і представників влади щодо взаємної комунікації;
- відсутність в багатьох містах України практики відзначення Міжнародного дня соціального бізнесу, що не сприяє впізнаваності соціального підприємництва у громаді, популяризації його місії, товарів та послуг, встановленню комунікативних зв'язків в екосистемі як по вертикалі, так і по горизонталі.

Методичні інструменти, що розробляються відповідно до обраних функцій науково-методичного супроводу, спрямовані на досягнення кінцевої мети та пом'якшення впливу проблемних питань на розвиток соціального підприємництва та його екосистеми. Вони передбачають науково-методичні напрацювання на допомогу учасникам екосистеми соціального бізнесу у різних сферах її функціонування, що виникають на тому чи іншому етапі її розвитку.

Отже, зростання кількості й масштабів національних і локальних проблем у воєнне сьогоднішнє потребує пошуку додаткових сучасних інструментів для їх вирішення як на державному, так і на місцевому рівні.

У цьому сенсі соціальне підприємництво є достатньо новим напрямом економічної діяльності, який генерує інноваційні рішення щодо розв'язання наявних соціальних проблем із використанням сучасних ефективних бізнес-підходів. «Працюючи на перетині

громадського та комерційного секторів економіки, такі підприємства створюють фінансову основу для соціальних проєктів, працевлаштовують людей із вразливих груп населення і розвивають соціальні інновації у ринкових умовах» [4, с. 6]. Складні умови функціонування більшості установ та організацій в Україні під час воєнного стану, зокрема й соціальних, актуалізують необхідність оперативного напрацювання різних інноваційних інструментів, зокрема і методичних, для всебічної підтримки розвитку та мережування соціального підприємництва.

Системне здійснення науково-методичного супроводу задля якісного функціонування екосистеми соціального підприємництва сприятиме наданню необхідної методичної допомоги учасникам екосистеми соціального підприємництва у підвищенні їх обізнаності щодо ключових компетенцій та сучасних інструментів функціонування ефективної екосистеми соціального бізнесу.

Література:

1. Указ Президента України від 7 вересня 2021 року № 487/2021 «Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. №821-р «Про схвалення Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2027 роках». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Екосистема соціального підприємництва в Україні: виклики та можливості. ПАКТ. Київ (Україна) – Вашингтон (США), 2018. С. 7.
4. Соціальне підприємництво: Від ідеї до суспільних змін. URL: https://krliman.gov.ua/upload/editor/soc_biznes.pdf